

Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет імені Василя Стуса

НАКАЗ

01.11.2024

м. Вінниця

№ 316/05

*Про затвердження Методичних рекомендацій
з розробки силябусів у Донецькому
національному університеті імені Василя Стуса*

На виконання рішення Вченої ради Донецького національного університету імені Василя Стуса від 01 листопада 2024 року (Протокол № 6)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити та ввести в дію «Методичні рекомендації до розробки силябусів у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» у новій редакції згідно з *Додатком 1*.
2. Привести у відповідність до затверджених Методичних рекомендацій силябуси навчальних дисциплін 2025-2026 н.р.
3. Скасувати дію наказу від 06.04.2020 №110/05.
4. Начальнику загального відділу Тетяні ГАВРИЛЕНКО довести зміст цього наказу до відома завідувача навчального відділу Світлани КНИШ, деканів факультетів, в.о. директора навчально-наукового інституту психології Вікторії ОВЕРЧУК, в.о. директора навчально-наукового інституту розвитку академічного потенціалу Світлани ЖИЛЬЦОВОЇ та секретаря Вченої ради Олени ВАЖЕНІНОЇ.
5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на проректора з наукової роботи Сергія РАДІО.

Додаток: Методичні рекомендації до розробки силябусів у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса

Ректор

Ілля ХАДЖИНОВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ № 36/05
від «01» листопада 2024 р.

Ректор

Ілля ХАДЖИНОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
ДонНУ імені Василя Стуса

«01» листопада 2024 р. № 6

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО РОЗРОБКИ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

Вінниця – 2024

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації до розробки силабусів у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса (далі – Рекомендації) розроблено як складову внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти Донецького національного університету імені Василя Стуса (далі – Університет).

Рекомендації розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, Положення про організацію освітньої діяльності ДонНУ імені Василя Стуса.

Рекомендації встановлюють єдині вимоги до змісту та оформлення силабусів навчальних дисциплін, що викладаються в межах реалізації Освітніх програм Університету. Їх розроблено з метою підвищення якості освітнього процесу Університету за рахунок інформування здобувачів вищої освіти щодо сутності і форми проведення навчальної дисципліни, набуття певних компетентностей та отримання результатів навчання, критеріїв оцінювання та рекомендацій щодо опанування дисципліни.

Розробка та застосування силабусу в освітній діяльності Університету обумовлені виконанням трьох критеріїв самооцінювання Освітніх програм:

Критерій 4 – навчання і викладання за освітньою програмою. Підкритерій 4.2 стосується інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес: надана здобувачам інформація має бути доступною, зрозумілою і вчасною. Під час акредитаційної експертизи з'ясовується, чи дійсно здобувачі освіти забезпечені такою інформацією, чи інформація, що їм надається, відповідає дійсності і т. ін. Підкритерій 4.4 стосується оновлення змісту навчальної дисципліни викладачами (педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками) на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Під час акредитаційної експертизи з'ясовується яким чином викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі результатів власних наукових досліджень, адаптованих до викладання у вигляді навчальної та методичної літератури, та результатів підвищення кваліфікації (наукових стажувань).

Критерій 5 – контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Підкритерій 5.1 містить набір загальних вимог щодо контрольних заходів: як поточного, так і підсумкового контролю (атестації). Контрольні заходи та критерії їх оцінювання мають бути чіткими і зрозумілими, валідними, заздалегідь оприлюдненими. Виконання вищезазначених вимог аналізується експертами безпосередньо на основі вивчення відповідних матеріалів (силабусів, завдань для контрольних заходів тощо).

Критерій 9 – прозорість і публічність. Підкритерій 9.3 стосується оприлюднення на веб-сайті Університету інформації про ОП. Як правило, на

сайті має бути оприлюднена сама освітня програма (її опис та зміст), а також описи та силабуси (робочі програми) усіх освітніх компонентів, включених до неї.

Рекомендації містять структуру силабусу, що супроводжується методичними вказівками до розробки кожної структурної частини, а також містить Додаток, де наведено шаблон силабусу.

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ СТРУКТУРНИХ ЧАСТИН СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Мета та завдання силабусу навчальної дисципліни

Силабус – це документ про взаємовідповідальність викладача та здобувача вищої освіти. Він містить:

- мету дисципліни, компетентності та результати навчання, яких набуде здобувач після її опанування (результати навчання повинні бути вимірювальними, а компетентності – прогнозованими);

- зміст дисципліни у вигляді календарно-тематичного плану, що включає теми занять та форми їх проведення, форм контролів, дедлайни;

- систему оцінювання знань здобувачів (прозорі принципи та чіткі критерії);

- алгоритми виконання форм контролю з посиланнями на приклади.

Силабус створюється викладачем(ами), який забезпечує дисципліну, для здобувача вищої освіти з метою окреслення місця дисципліни в його індивідуальній освітній траєкторії.

Основне призначення силабусу – підвищити якість та ефективність взаємодії викладача і здобувача вищої освіти, зокрема в організації роботи протягом її вивчення, пояснити:

- ☐ Яка актуальність дисципліни?

- ☐ Яких знань набуде здобувач вищої освіти в результаті вивчення дисципліни?

- ☐ Якими компетентностями оволодіє здобувач вищої освіти?

- ☐ Що вимагається від здобувача вищої освіти протягом курсу?

Викладач повинен чітко сформулювати «правила гри», політику курсу (взаємовідносини з викладачем, протоколи комунікації, поведінку здобувачів вищої освіти, політику дедлайнів і порядок відпрацювання пропущених занять тощо), критерії оцінювання завдань курсу.

- ☐ Які результати навчання отримає здобувач вищої освіти по закінченню вивчення дисципліни.

1.2 Структурні елементи силабусу

1. Назва документа (СИЛАБУС) та стисла характеристика навчальної дисципліни (назва, кількість кредитів ЄКТС, що відводяться на її вивчення, ОП, спеціальність, галузь знань, назва закладу вищої освіти).

2. Розробник(и) (прізвище, ім'я, по батькові; науковий ступінь, вчене звання; обіймана посада, контактні дані: e-mail).

Можуть бути наведені посилання на профайл викладача, курс у системі Moodle, Google Classroom або інші освітні платформи чи інструменти.

3. Анотація курсу.

4. Мета навчальної дисципліни, компетентності та результати навчання, яких набуває здобувач вищої освіти в результаті опанування дисципліни.

Мету вивчення дисципліни рекомендується формулювати відповідно до таксономії Блума (знати..., розуміти..., застосовувати..., аналізувати..., синтезувати..., оцінювати..., створювати...). Силабуси обов'язкових освітніх компонентів Освітніх програм мають вказувати на мету, що корелюється зі стандартами вищої освіти зі спеціальності, змістом освітніх програм та відповідати Національній рамці кваліфікацій. Силабуси вибіркового навчання повинні мати за мету формування міждисциплінарних знань, «м'яких» навичок та універсальних компетентностей.

З метою створення цілісної картини навчального процесу та забезпечення чіткого розуміння здобувачами вищої освіти взаємозв'язків між різними освітніми компонентами, наводиться перелік освітніх компонентів, які є необхідними для успішного засвоєння даної дисципліни. Також подається опис зв'язків із іншими навчальними дисциплінами, що вивчаються паралельно або після цієї дисципліни. Зазначається, яким чином результати вивчення даної дисципліни впливають на розуміння та засвоєння матеріалу інших (наступних) дисциплін.

5. Організація навчання та оцінювання у вигляді календарно-тематичного плану.

В календарно-тематичному плані вивчення дисциплін зазначаються форма і методи навчання з кожної теми навчальної дисципліни.

6. Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Викладач повинен чітко дотримуватись Порядку оцінювання здобувачів вищої освіти у ДонНУ імені Василя Стуса, відповідно до якого іспит не є обов'язковою формою контролю.

Важливим елементом в системі оцінювання знань здобувачів є дотримання академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

7. Алгоритми виконання форм контролю з посиланнями на приклади.

Відповідно до зазначених у календарно-тематичному плані форм контролю, силабус містить роз'яснення в частині: видів, типів та критеріїв оцінювання поточного, модульного та підсумкового контролю, приклади індивідуальних/творчих завдань тощо.

8. Список рекомендованих джерел інформації з дисципліни.

Список джерел повинен бути оформлений відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) та включати:

- основну літературу (до 10 фундаментальних базових джерел, включаючи власні розробки викладачів з дисципліни (підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, інші методичні матеріали). Рекомендовано використовувати видання, опубліковані не пізніше останніх 10 років, щоб забезпечити актуальність та сучасність матеріалу;

- допоміжну літературу, що призначена для поглибленого вивчення окремих тем, розділів дисципліни, включаючи довідникові, періодичні видання, монографії, статті у фахових виданнях тощо (до 15 джерел). Допоміжна література може включати видання, опубліковані не пізніше останніх 10 років, з акцентом на новітні дослідження й розробки. У випадку, коли старіші видання мають фундаментальне значення для дисципліни, їх також можна включити до списку рекомендованих допоміжних джерел.

Основна та допоміжна література повинна бути актуальною та сучасною. Видання іноземними мовами, які здобувачі вивчали у закладах середньої освіти та/або в університеті, допускається використовувати у випадку, коли їх неможливо замінити аналогічним українським виданням.

Інформаційні ресурси повинні містити інтернет-джерела із зазначенням посилань на відкриті електронні ресурси Інтернет та закриті (власні розробки викладача в MOODLE, Інтернет сторінки, папки на OneDrive), де розміщена інформація щодо дисципліни. Недопустимо рекомендувати Інтернет ресурси з доменними іменами країн-агресорів.

1.3 Підготовка, погодження та ознайомлення із силабусом

1.3.1 Технічні вимоги до оформлення силабусу:

Під час створення силабусу, за бажанням автора, у верхньому колонтитулі, або в якості водяного знаку, може бути використаним логотип факультету або навчально-наукового інституту (ННІ).

Друк: текстовий редактор – MS Word . Розмір аркушу: А4. Береги: верхній, нижній – 2.0 см, лівий – 3 см., правий – 1 см. Розміри шрифтів: «Times New Roman» (для назв розділів – 14 кегль, великі літери, напівжирний; для заголовків підрозділів в тексті – 14 кегль, напівжирний; для основного тексту – 14 кегль, звичайний; для списку рекомендованих джерел інформації з дисципліни – 14 кегль, звичайний; для таблиць – 12 або 14 кегль, звичайний). Міжрядковий інтервал – 1 і вирівнюється за шириною аркуша. Між назвами розділів, підрозділів, основним текстом і переліком джерел робиться додатково порожній рядок.

Абзацний відступ від основного тексту – 1,0 см. Назви розділів вирівнюються по центру сторінки.

Перед і після таблиць робиться додатковий порожній рядок.

1.3.2 Силабус розглядається та рекомендується кафедрою, відповідальною за викладання навчальної дисципліни, до використання в освітньому процесі. Після підпису викладача-розробника силабус погоджується:

- деканом факультету або директором ННІ / керівником спеціальності;
- завідувачем кафедри;
- гарантом освітньої програми (для нормативних дисциплін).

1.3.3 Процедура ознайомлення здобувачів із силабусом:

▪ Викладач зобов'язаний ознайомити здобувачів із силабусом під час першого заняття з навчальної дисципліни;

▪ викладач повинен також надати інформацію про час і місце проведення навчальної дисципліни, а також графік консультацій;

▪ додатково викладач зобов'язаний розмістити силабус на порталі факультету/ННІ для постійного доступу здобувачів.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

_____ факультет
кафедра _____

СИЛАБУС

навчальної дисципліни « _____ »

Кількість кредитів ЄКТС	зазначається відповідно до навчального плану
Період викладання	зазначаються рік навчання, семестр
Рівень вищої освіти	перший/другий/третій
Спеціальність	зазначається спеціальність, навчальним планом якої передбачено вивчення дисципліни
Освітня програма	зазначається освітня програма, навчальним планом якої передбачено вивчення дисципліни
Викладач	ПІБ, науковий ступінь, вчене звання
Профайл викладача(ів) курсу	Вказати посилання на профайл викладача(ів) курсу
Доступ до матеріалів курсу	надати посилання на сторінку або матеріали курсу
Контактна інформація	E-mail, телефон (за бажанням розробника)

Анотація дисципліни

надається стислий опис дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни

Компетентності, які формуються у здобувача в результаті вивчення навчальної дисципліни

Результати навчання, які формує навчальна дисципліна за освітньою програмою (для обов'язкових освітніх компонентів ОП та минор)

Взаємозв'язок із іншими навчальними дисциплінами

Організація та оцінювання навчання

Тиждень	Тема	Форма проведення заняття * / СРС	Завдання / питання, винесені для СРС	Кількість годин		Максимальна кількість балів
				Аудиторних	СРС	

* Лекція, практичне/семінарське/лабораторне заняття, модульний контроль, консультація, залік/екзамен.

У цьому розділі надаються:

- приклади виконання завдань або посилання на них;
- спосіб, у який здобувач повинен скласти завдання (переслати електронною поштою, завантажити на певних ресурс, здати у друкованому виді чи презентувати під час заняття);
- інформація про терміни та форми перескладання завдань за умов порушення дедлайнів, або неякісного виконання завдань здобувачами;
- критерії оцінювання окремих видів робіт (есе, презентацій, доповідей тощо).

Схема оцінювання результатів навчальних досягнень

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
67–74	D	задовільно	
60–66	E		
0–59	FX	незадовільно	не зараховано

Список рекомендованих джерел

Основна література

Допоміжна література

Інформаційні ресурси в Internet

Викладач:

Посада

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Погоджено:

Декан факультету / директор ННІ
/ керівник спеціальності

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Завідувач кафедри /

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Гарант освітньої програми (для
нормативних дисциплін)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Рекомендовано рішенням кафедри _____, протокол
№ ____ від « ____ » _____ 20__ р.